

Verslag van de voorzitter van de ICBR aan de PLEN-CC15

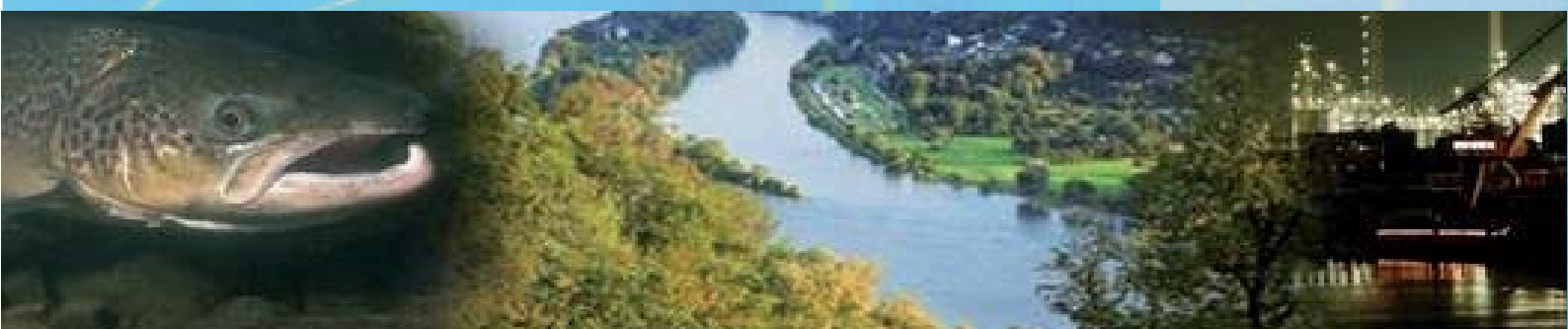
2 en 3 juli 2015, Wenen

Internationale
Kommission zum
Schutz des Rheins

Commission
Internationale
pour la Protection
du Rhin

Internationale
Commissie ter
Bescherming
van de Rijn

Rapport Nr. 231

Colofon

Uitgegeven door de

Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR)

Kaiserin-Augusta-Anlagen 15, 56068 Koblenz, Duitsland

Postbus 20 02 53, 56002 Koblenz, Duitsland

Telefoon: +49-(0)261-94252-0, fax +49-(0)261-94252-52

E-mail: sekretariat@iksr.de

www.iksr.org

ISBN 3-941994-98-0

© IKSr-CIPR-ICBR 2015

Verslag van de voorzitter van de ICBR aan de PLEN-CC15 Medio 2014 - medio 2015

Belangrijkste gebeurtenissen in het vergaderjaar 2014-2015:

- 1. Toekenning van de Thies International Riverprize**
- 2. Workshop Vogelgrün en vervolgactiviteiten**
- 3. Klimaatadaptatiestrategie van de ICBR**
- 4. Workshop over monitoring op 5 en 6 maart 2015 in Bonn**

1. Thies International Riverprize en European Riverprize

Op 16 september 2014, een jaar nadat de ICBR in Wenen de eerste European Riverprize in ontvangst mocht nemen, heeft de stichting "International RiverFoundation" (IRF) de gerenommeerde Thies International Riverprize toegekend aan de ICBR. De Thies International Riverprize valt uiteen in een cashbedrag van AUD 200.000 (ca. € 140.000) en een twinninggedeelte met een budget van AUD 100.000 (ca. € 70.000).

Het prijzengeld van de European Riverprize is besteed aan de ontwikkeling van een ICBR-site voor kinderen en jongeren (8-14 jaar), die onlangs is gelanceerd.

Bij de invulling van het twinninggedeelte van de European Riverprize (sponsor GEF, IW:Learn) is er nauw samengewerkt met de VN-ECE. Deze multilaterale uitwisseling van ervaringen in samenwerking met de VN-ECE en andere Europese organisaties zal worden voortgezet in het kader van de nieuwe twinningactiviteiten.

2. Workshop Vogelgrün en vervolgactiviteiten

Zoals opgedragen door de vijftiende Rijnministersconferentie heeft de ICBR van 22 tot 24 september 2014 een bijeenkomst van deskundigen georganiseerd in Colmar om informatie uit te wisselen over het herstel van de passeerbaarheid van vismigratieknelpunten in de Duits-Franse Bovenrijn (stroomopwaartse vismigratie tot Bazel). De bijeenkomst had tot doel een technisch optimale oplossing te vinden voor herstel van de passeerbaarheid aan de stuwen in Vogelgrün/Breisach, waar de lokale omstandigheden een zekere uitdaging vormen. Er zijn twee oplossingsrichtingen naar voren gekomen die nu nader moeten worden onderzocht.

De ICBR-delegatieleiders zijn op 16 december 2014 en 10 maart 2015 bijeengekomen om de vervolgactiviteiten te bespreken. Deze bijeenkomsten zijn uitgelopen op het ontwerpbesluit om een projectgroep **Oberrhein/Rhin Supérieur** (ORS) in te stellen. De achtergrond en het mandaat van deze projectgroep zijn te vinden in het document PLEN-CC15-04-02. De noodzaak van verdere maatregelen aan de Duits-Franse Bovenrijn om de duurzame vispasseerbaarheid tot Zwitserland te herstellen, was ook onderwerp van gesprek tijdens de PLEN-CC14 in Luxemburg.

Toentertijd heeft de ICBR een brief gestuurd naar de beheerders van de waterkrachtcentrale in Iffezheim, waarin ze haar bezorgdheid heeft uitgesproken over de lang aanhoudende verstoring van de werking van de vispassage in Iffezheim als gevolg van de inbouw van een vijfde turbine (van april 2009 tot oktober 2013).

Sinds de beëindiging van de bouwwerkzaamheden aan de waterkrachtcentrale in Iffezheim functioneren alle drie de ingangen weer en neemt het aantal getelde vissen toe: in 2014 zijn er duidelijk meer zalmen, zeeforellen, zeeprikkers, barbelen, snepen, enz. geregistreerd dan de jaren daarvoor. Zo zijn er in 2014 in totaal 87 zalmen geteld.

En deze ontwikkeling zet door, want er is sprake van een **nieuwe record**: tussen **januari en eind mei 2015** zijn er al **142 zalm**en stroomopwaarts getrokken in Iffezheim.

3. Klimaatadaptatiestrategie van de ICBR

Begin 2015 is de internationaal afgestemde klimaatadaptatiestrategie voor het Rijnstroomgebied gepubliceerd (ICBR-rapport 219). In deze strategie, die in verband staat met de internationaal gecoördineerde implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Europese richtlijn over overstromingsrisico's (ROR), worden de belangrijkste effecten van de klimaatverandering en mogelijkheden voor adaptatie voorgesteld.

De conceptversies van het tweede KRW-stroomgebiedbeheerplan en het eerste ROR-overstromingsrisicobeheerplan zijn sinds 19 december 2014 beschikbaar op de openbare website van de ICBR ten behoeve van de publieksparticipatie, die loopt tot 22 juni 2015.

4. Workshop over monitoring op 5 en 6 maart 2015 in Bonn

Met de resultaten van de workshop, die op 5 en 6 maart 2015 heeft plaatsgevonden in het Duitse ministerie van Milieu in Bonn en die is bijgewoond door niet minder dan tachtig deelnemers uit verschillende landen, kan er nu ook een praktisch begin worden gemaakt met de verdere ontwikkeling van de chemische monitoring van de Rijn.

In Bonn is er uitvoerig gesproken over mogelijkheden/visies om te komen tot vergelijkbare werkwijzen of ten minste vergelijkbare resultaten. Daarnaast zijn aan de hand van praktische voorbeelden de mogelijkheden belicht om inzichten uit de "nontargetanalyse" te vertalen naar concrete risicobeoordelingen en reductiemaatregelen. De ICBR is volgens mij het juiste platform om ervaringen met "nontargetanalyse" uit te wisselen en zodoende de weg te effenen voor de vervolgstappen in de verdere ontwikkeling van de monitoring van de Rijn.

Verdere activiteiten

Samenwerking met de vertegenwoordigers van ngo's met waarnemersstatus

De ngo's nemen actief deel aan de vergaderingen van de werk- en expertgroepen, maar daarnaast heeft er op 9 juni 2015 nog een specifiek ngo-overleg plaatsgevonden. Deze bijeenkomst was bijzonder leerrijk voor alle aanwezigen. Een overzicht van de deelnemers en de besproken onderwerpen is te vinden in bijlage 1.

Tijdens deze informatie-uitwisseling is nogmaals gebleken hoeveel technisch onderlegde belangengroepen er actief zijn en de ICBR-doelen met veel inzet ondersteunen. Dit wordt bevestigd door de resultaten van een enquête die afgelopen jaar is ingesteld door een Nederlandse studente.

Bovendien hebben meerdere sprekers tijdens de vierde Europese Waterconferentie over de implementatie van de KRW (op 23 en 24 maart 2015 in Brussel) de loftrampet gestoken over de grensoverschrijdende samenwerking in het Rijnstroomgebied en de intensieve betrokkenheid van de ngo's.

Publiekvoorlichting

In bijlage 2 bij dit verslag wordt een overzicht gegeven van de verschillende activiteiten van het secretariaat die de vaste bezigheden in verband met de organisatie van vergaderingen en de coördinatie en evaluatie van de ICBR-werkzaamheden overstijgen en kunnen worden gerekend tot publiekvoorlichting.

De lijst bevat presentaties die de voorzitter van de ICBR dan wel medewerkers van het secretariaat hebben gehouden voor allerlei bezoekersgroepen uit de hele wereld, een overzicht van congressen, colloquia en andere bijeenkomsten waaraan het secretariaat

heeft deelgenomen (eventueel met een lezing) en een opsomming van publicaties in vakbladen en/of bijdragen aan rapporten van andere organisaties.

Tegen de achtergrond van de komende twinningactiviteiten met de VN-ECE, de voorbereiding van het tweede Rijn-Mekongsymposium en de samenwerking met andere instellingen zullen het secretariaat of de delegaties van de ICBR in de toekomst meer informatie uitwisselen met andere organisaties die zich bezighouden met waterbescherming.

Nieuwe publicaties (juli 2014 - juli 2015)

Grote rapportages op www.iksr.org

Concept van het tweede KRW-stroomgebiedbeheerplan (19 december 2014)

Concept van het eerste ROR-overstromingsrisicobeheerplan (19 december 2014)

Rijnatlas 2015 met overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten (juni 2015)

ICBR-rapporten op www.iksr.org

- 1) ICBR-rapport 223: Overzichtsrapport van de ontwikkeling van het "Biotoopnetwerk Rijn" in de periode 2005-2013
- 2) ICBR-rapport 222: Rijnmeetprogramma chemie 2015-2020
- 3) ICBR-rapport 221: Rijnmeetprogramma chemie - buitengewoon onderzoek met HPLC MS/MS in 2013
- 4) ICBR-rapport 220: De ontwikkeling en beoordeling van de kwaliteit van het Rijnwater in de periode 2009-2012
- 5) ICBR-rapport 219: Klimaatadaptatiestrategie voor het internationaal Rijn district
- 6) ICBR-rapport 218: Verslag van de voorzitter van de ICBR over het jaar 2014
- 7) ICBR-rapport 217: Waarschuwings- en Alarmplan Rijn - meldingen van 2013
- 8) ICBR-rapport 216: Voorstel voor een pilot voor de meting van de verontreiniging van biota/vissen met schadelijke stoffen in het Rijnstroomgebied in de jaren 2014/2015
- 9) ICBR-rapport 215: Rijnstoffenlijst 2014

ICBR-rapporten die na de goedkeuring door de PLEN-CC15 zullen worden gepubliceerd

ICBR-rapport 224: Het fytoplankton in de Rijn 2012

ICBR-rapport 225: Macrofyten in de Rijn 2012/2013

ICBR-rapport 226: Benthische diatomeeën in de Rijn 2012

ICBR-rapport 227: Het macrozoöbenthos van de Rijn 2012/2013

ICBR-rapport 228: Monitoring van de visfauna in de Rijn in 2012/2013

ICBR-rapport 229: Schatting van de verandering van de overschrijdingskans

ICBR-rapport 230: Compilatie van de WAP-meldingen van 2014

Bijlage 1

Informatie-uitwisseling met de ngo's met waarnemersstatus in de ICBR op 9 juni 2015 in Koblenz

Aanwezig:

WWF CH	Ruedi Bösiger
WNF NL	Esther Blom
IAWR	Ina Brüning, Gerard Stroomberg
Hochwassernotgemeinschaft Rhein	Ute Eifler
BUND	Heinz Schlapkohl
BUND NRW	Paul Kröfges
NABU Naturschutzstation Niederrhein	Christian Langner
Arbeitsgemeinschaft „Renaturierung des Hochrheins“	Benjamin Leimgruber
Centrale Commissie voor de Rijnvaart	Gernot Pauli
BBU/AK Wasser	Nikolaus Geiler
Alsace Nature	Jean Wencker
Radboud Universiteit Nijmegen	Marjolein van Eerd

In het kader van de informatie-uitwisseling worden de ngo's met waarnemersstatus in de ICBR op de hoogte gebracht van personele veranderingen in het secretariaat (nieuwe medewerkers en nieuw hoofd) en van belangrijke gebeurtenissen in het afgelopen jaar (uitreiking van de Thies International River *prize* en lancering van de nieuwe website).

Het secretariaat stelt de nieuwe punten voor in het concept van tweede KRW-stroomgebiedbeheerplan en het concept van het eerste ROR-overstromingsrisicobeheerplan. Een aantal ngo's (IAWR, BUND, AG Hochrhein, Alsace Nature) deelt mee dat ze op dit moment werken aan desbetreffende schriftelijke standpunten. De ngo's vinden het onder andere belangrijk om bepaalde onderwerpen meer aandacht te geven, zoals het ontbreken van de steur en enkele andere vissoorten in sommige regio's. Ook wordt er gewezen op eventueel foute gegevens, bijv. met betrekking tot de passeerbaarheid van de Hoogrijn. In verband met de bescherming tegen overstromingen wordt er kritiek geuit op het feit dat veel maatregelen nog niet zijn uitgevoerd, en voorgesteld om maatregelen voor de bescherming tegen overstromingen beter te verbinden met ecologische maatregelen, bijv. bij inundatiepolders.

In het kader van de presentatie van het voorbereidende proces voor het nieuwe ICBR-werkprogramma voor de periode 2016-2021 wijzen de ngo's op het belangrijke onderwerp micro- en macroplastics. Ze geven aan dat er op dit moment onderzoeken naar dit thema starten en benadrukken de waarde van integrale projecten.

De ngo's betreuren dat hun personele en financiële middelen vandaag beperkt zijn, wat grenzen oplegt aan hun deelname aan de werkzaamheden van de ICBR-overleggroepen. De voorzitter van de ICBR roept in dit verband op tot een betere grensoverschrijdende afstemming tussen de ngo's.

Marjolein van Eerd presenteert de resultaten van de studie die ze in het kader van haar dissertatie heeft uitgevoerd naar de samenwerking tussen de ngo's en de ICBR. In principe zijn de ngo's tevreden met de samenwerking. Moeilijkheden ontstaan bij de prioritering van onderwerpen, omdat de ngo's bij gebrek aan tijd en geld niet alle vergaderingen kunnen bijwonen.

De voorzitter van de ICBR benadrukt het belang van de ngo's in de ICBR en vraagt hen om actief deel te nemen aan de PLEN-CC-bijeenkomst. Bovendien juicht hij de verspreiding van ICBR-publicaties door de ngo's toe en vraagt hen om hun onderlinge informatie-uitwisseling te intensiveren.

Bijlage 2**Bijeenkomsten in het ICBR-secretariaat en bijeenkomsten waar het secretariaat aan heeft deelgenomen in het vergaderjaar 2014-2015**

	Wanneer?	Wat?	Waar?
1.	9 en 10 juli 2014	Colloquium van de BfG over ecologische passeerbaarheid	Koblenz (DE)
2.	18 juli 2014	Afscheid van de heer Dister	Rastatt (DE)
3.	22 juli 2014	Bezoekersgroep: Lake Victoria Basin Commission	Koblenz (DE)
4.	29 juli 2014	Bezoekersgroep: Iran	Koblenz (DE)
5.	31 juli 2014	Bezoeker: Indiase ambassadeur in DE	Koblenz (DE)
6.	2 augustus 2014	BUND - biodiversiteit	Königswinter (DE)
7.	21 en 22 augustus 2014	Symposium over hoogwater in Keulen	Keulen (DE)
8.	26 en 27 augustus 2014	Bijeenkomst van de hoofden van het secretariaat van riviercommissies	Wrocław (PL)
9.	van 15 tot 18 september 2014	International River Symposium / Thiess International Riverprize	Canberra (AU)
10.	1 oktober 2014	Bezoekersgroep: TH Delft	Koblenz (DE)
11.	van 13 tot 15 oktober 2014	Fifth Workshop on Adaptation to Climate Change in Transboundary Basins	Genève (CH)
12.	14 oktober 2014	UNECE Lunchtime event (Twinning European Riverprize)	Genève (CH)
13.	30 oktober 2014	Zesde hoogwaterconferentie van de Duits-Nederlandse werkgroep Hoogwater	Rees (DE)
14.	van 27 tot 29 oktober 2014	European River Restoration Conference	Wenen (AT)
15.	18 en 19 november 2014	Colloquium van de BfG over teledetectie	Koblenz (DE)
16.	18 november 2014	Beurs Acqua Alta (stand)	Essen (DE)
17.	27 november 2014	Slotconferentie UBA-forum: visbescherming en stroomafwaartse vismigratie	Bonn (DE)
18.	2 december 2014	Bezoekersgroep: juniorambtenaren van de Duitse Water- en Scheepvaartdirectie (WSV)	Koblenz (DE)

	Wanneer?	Wat?	Waar?
19.	23 januari 2014	Bezoekersgroep: geografisch instituut van de Universiteit Bonn	Koblenz (DE)
20.	van 9 tot 11 februari 2015	Connective cities: overstromingsbeheer en waterafvoer in steden	Keulen (DE)
21.	18 februari 2015	Wetenschapper uit Zuid- Korea	Koblenz (DE)
22.	10 en 11 maart 2015	Working Group Floods	Brussel (BE)
23.	19 en 20 maart 2015	VN-ECE-workshop over "Transboundary flood risk management"	Genève (CH)
24.	23 en 24 maart 2015	EU Water Conference	Brussel (BE)
25.	van 24 tot 27 maart 2015	Congres WASSER BERLIN INTERNATIONAL (presentatie en stand)	Berlijn (DE)
26.	21 april 2015	Boekpresentatie vijftig jaar samenwerking aan Rijn, Maas, Schelde en Eems	Utrecht (NL)
27.	8 mei 2015	SOLUTIONS-project (presentatie)	Barcelona (ES)
28.	5 en 6 mei 2015	Ecologisch colloquium van de BfG over "ecosysteemdiensten - uitdagingen en kansen in het rivierbeheer"	Koblenz (DE)
29.	19 en 20 mei 2015	River Restoration Centre conference (RESTORE), presentatie	Northampton (UK)
30.	26 mei 2015	Bezoekersgroep: riviercommissie uit Centraal-Azië (GIZ)	Koblenz (DE)
31.	28 en 29 mei 2015	Europees Milieuagentschap: Expert meeting "Environmental impacts of floods/Flood protection impacts on the environment" (presentatie en discussie)	Kopenhagen (DK)
32.	3 en 4 juni 2015	Plenaire vergadering van de CCR en tweehonderdjarig bestaan van de CCR	Rotterdam (NL)
33.	5 juni 2015	Bezoekersgroep: UNESCO- studenten, TU Delft	Koblenz (DE)

	Wanneer?	Wat?	Waar?
34.	8 juni 2015	Journalist uit India (krant/online gericht op een publiek van 500 miljoen)	Koblenz (DE)
35.	9 juni 2015	Franse Milieuraad: vernieuwing van de vergunning van Kembs	Kembs (FR)
36.	11 en 12 juni 2015	Chemisch colloquium van de BfG over kwalitatief- hydrologische aspecten van de werkzaamheden van de water- en scheepvaartdirectie	Koblenz (DE)
37.	12 juni 2015	Interview door een Zuid- Koreaans	Koblenz (DE)
38.	16 juni 2015	Podium "Bonn Dialogues" DKKV, UN University Bonn	Bonn (DE)
39.	14 juni 2015	Twintigjarig bestaan van het kwaliteitsstation Rijn bij Worms	Worms (DE)
40.	van 22 tot 24 juni 2015	International Fish Passage Conference (de EG FISH geeft invulling aan een hele sessie met presentaties en lezingen)	Groningen (NL)

Publicaties

Waar?	Wat?	Wanneer?
International Society of City and Regional Planners (ISOCARP, www.isocarp.org)	The History of the ICPR	Review, 10 september 2014
Korrespondenz Wasserwirtschaft	Entwicklung der IKSR- Strategie zu Mikroverunreinigungen aus Siedlungs- und Industrieabwässern	Nr. 10, oktober 2014
Korrespondenz Wasserwirtschaft	Die chemische Wasserqualität des Rheins und aktuelle ökologische Verbesserungen – Ein Überblick	Nr. 8, augustus 2014, p. 448-455